

TYÖELÄMÄ- JA TASA- ARVOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi laivaväen lääkärintarkastuksista

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 7 päivänä syyskuuta 2010 lähettänyt työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen
laiksi laivaväen lääkärintarkastuksista
(HE 102/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Helena Korpinen, sosiaali- ja terveysministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Päivi Kantanen, työ- ja elinkeinoministeriö

- merenkulunylitarkastaja Yrjö Tiitinen, Liikenteen turvallisuusvirasto
- ylilääkäri Heikki Saarni, Työterveyslaitos
- asiamies Sami Uolamo, Suomen Konepäällystöliitto ry
- puheenjohtaja Simo Zitting, Suomen Merimies-Unioni SMU ry
- asiantuntija Kimo Kostiainen, Suomen Varus-
tamot ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Opetushallitus
- Suomen Laivanpäällystöliitto ja Suomen Konepäällystöliitto yhteisen kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki laivaväen lääkärintarkastuksista. Lain tarkoitus on edistää merenkulun turvallisuutta. Laivaväkeen kuuluvalla henkilölle tehtävällä lääkärintarkastuksella varmistettaisiin henkilön terveydentilan soveltuvuus aluksella työskentelyyn. Lakia sovellettaisiin suomalaisella aluksella työskentelevään laivaväkeen. Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät kuitenkin tietyt alustyytit, joilla ei pääasiallisesti kuljeteta matkustajia eikä rahtia. Näillä aluksilla työskenteleviltä ei olisi tarkoituksenmukaista edellyttää laivaväen lääkärintodistusta.

Nykytilaa vastaavasti laivaväen lääkärintodistusta ei edellytettäisi, jos työtä aluksella teh-

dään vain aluksen ollessa satamassa, tai tarkastus-, huolto- tai muuta näihin rinnastettavaa työtä tekevältä taikka esiintyvältä taitelijalta, kun työskentely laivalla on tilapäistä.

Lailla selkeytettäisiin nykyistä lainsäädäntöä ja siirrettäisiin laivaväen lääkärintarkastuksia koskevat asetustasoiset säännökset lain tasolle perustuslain edellyttämällä tavalla. Lisäksi Liikenteen turvallisuusvirastolle ehdotetaan annettavaksi oikeus määrätä laivaväkeen kuuluva henkilö uuteen lääkärintarkastukseen tietyissä tilanteissa.

Aluksella työskentelevällä laivanisännällä olisi velvollisuus varmistaa, että kaikilla aluksella työskentelevillä olisi voimassa oleva laiva-

väen lääkärintodistus tai poikkeuslupa aluksella työskentelyyn. Laivatyökelpoisuutta osoittavat asiakirjat säilytettäisiin aluksella henkilön siellä työskentelyn ajan.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi rangaistavaksi laivaväen lääkärintarkastusrikkomuksena lääkärintodistuksen tarkastamista tai säilyttämistä aluksella koskevien laivanisännän velvollisuuksien rikkominen sekä totuuden vastaisten

laivaväkeen kuuluvan henkilön terveydentilaa koskevien tietojen antaminen tarkastavalle lääkärille. Laivaväen lääkärintarkastusrikkomuksesta voitaisiin tuomita sakkorangaistukseen.

Esitysehdotus on valmisteltu kolmikantaisesti merimiesasiain neuvottelukunnassa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että laivaväeksi katsotaan kaikki laivalla työskentelevät ja että vaatimus laivaväeltä vaadittavasta lääkärintarkastuksesta laajennetaan koskemaan tehtävästä tai asemasta riippumatta jokaista laivalla työskentelevää. Samalla selkiinnytetään nykyistä lainsäädäntöä siirtämällä laivaväen lääkärintarkastuksia koskevat asetustasoiset säännökset lain tasolle.

Alusolosuhteissa työskentely on vaativaa ja edellyttää laivaolosuhteissa pitkään oleskelevilta hyvää fyysistä ja henkistä terveyttä. Laivalla on kyettävä sopeutumaan tiiviiseen ja eristyksissä olevaan yhteisöön ja pystyttävä tarvittaessa, esimerkiksi hätätilanteissa, tehokkaaseen yhteistyöhön muiden laivalla työskentelevien kanssa. Huono terveydentila saattaa vaarantaa paitsi oman myös muiden laivalla työskentelevien turvallisuuden.

Voimassa olevien säännösten mukaan merimiehen lääkärintarkastus vaaditaan vain ammatimaisessa merenkulussa toimivilta. Säännösten

soveltamisen ulkopuolelle jäävät mm. laivanisäntä, osa matkustajalaivoilla työskentelevistä henkilöstöryhmistä ja kokonaan itsenäisinä ammatinharjoittajina laivoilla toimivat henkilöt. Myös näiden henkilöiden tulee kuitenkin terveytensä puolesta soveltua merenkulun vaativissa olosuhteissa työskentelyyn. Valiokunta pitää meriturvallisuuden edistämiseksi erittäin tärkeänä, että laivatyöhön soveltuvan terveydentilan vaatimus ulotetaan koskemaan kaikkia laivoilla työskenteleviä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Arto Satonen /kok	Markus Mustajärvi /vas
jäs.	Anna-Maja Henriksson /r	Sanna Perkiö /kok
	Arja Karhuvaara /kok	Paula Sihto /kesk
	Johanna Karimäki /vihr	Seppo Särkiniemi /kesk
	Merja Kuusisto /sd	Tarja Tallqvist /kd
	Esa Lahtela /sd	Kimmo Tiilikainen /kesk
	Jari Larikka /kok	Jyrki Yrttiaho /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

neuvotteleva virkamies Marjaana
Kinnunen.